

23 בינואר 2024

לכבוד,
מר משה ארבל
שר הפנים
Sar@moin.gov.il

הנדון: דרישה לפעול כנגד ביטויים מסיתים של נבחרי הרשויות, ובפרט ראשי רשויות

- אני פונה אליך מטעם מכון זולת לשוויון וזכויות אדם בבקשה כי תפעל באופן יזום לריסון השיח המסית לאלימות ולגזענות בקרב נבחרי הציבור ברשויות המקומיות. בפרט אבקש כי תפעל לעצירת החלטות מפלות ולמניעת התבטאויות קיצוניות מצד ראשי רשויות כלפי אזרחי ישראל הערבים, על רקע אסון השביעי באוקטובר ומלחמת "חרבות ברזל".
- כפי שמראה המחקר המקיף שפרסם מכון זולת בשבוע שעבר, אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספר, החל מהשביעי באוקטובר '23' אנו עדים לפריצת גבולות השיח הלגיטימי על ידי נבחרי ציבור, ובכללם גם נבחרי הרשויות המקומיות, באופן המסכן את יסודות הדמוקרטיה ואת החוסן הלאומי של ישראל.
- מאז פרוץ המלחמה, קריאות מסיתות ומתסיסות של נבחרי ציבור נשמעות מעל כל הבמות, ולא רק למחיקת עזה ולגירוש תושביה, אלא כלפי פלסטינים בכלל, לרבות פלסטינים אזרחי ישראל. הנרמול של התבטאויות אלו, שרק הולכות ומתרבות, מביא לשיח קיצוני ורווי זעם ויוצר אווירה ציבורית עוינת כלפי אזרחי ישראל הערבים. אזרחים ערבים מושקעים ונדחקים מהמרחב הציבורי, נעצרים ונחשדים כתומכי טרור בגין כל ביטוי של אמפתיה כלפי הפלסטינים בעזה, מפוטרים מעבודותיהם ומורחקים מהלימודים.²
- אחת התופעות המדאיגות היא יחסם של חלק מנבחרי הרשויות, ובפרט כמה מראשי רשויות מקומיות, כלפי אזרחי ישראל הערבים. בחסות האווירה הציבורית הקשה, ראינו ראשי רשויות פוגעים בפרנסתם של עובדים ערבים אזרחי ישראל,³ מעודדים השתקת אמנים,⁴ ומדירים סטודנטים ממעונות.⁵
- החלטות מפלות והתבטאויות קיצוניות מצד גורמים שלטוניים, במיוחד בעת הזאת, מחריפות את הקיטוב החברתי בין יהודים לערבים, מערערות באופן עמוק את עקרון השוויון האזרחי במדינת ישראל ושומטות את הקרקע מתחת להנחה שבישראל מערכת דמוקרטית שיכולה ומעוניינת להגן

¹ תמר פלדמן, אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספר, מכון זולת (11.1.2024).
² הילו גלזר ואיתי משיח, מעצרי שווא, פיטורים בנימוקים הזויים: כך נראית הרדיפה של ערביי ישראל, הארץ (2.11.2023).
³ גיא נרדי וליטל דוברוביץקי, ראש עיריית גבעתיים: "צמצמנו את נוכחות העובדים הערבים, כרגע היא בעייתית", כלכליסט (25.10.2023).
⁴ בכר זועבי, בתמיכת ראש העיר, מפגינים בעפולה ממררים את חיי הזמרת הערבית שיחה מקומית (13.12.2023).
⁵ נדן אבו לבן ושירה קדרי-עובדיה, "חמש פעמים ביום היא מתקשרת": במעונות בנתניה הודו שפינו ערבים בשל לחץ של ראשת העיר, הארץ (15.11.2023).

על זכויות המיעוט. לכן, לא פלא שסקרים מראים שחוקי המיעוט בקרב האזרחים הערבים מתחזקת ואיתה גם תחושת חוסר הביטחון.⁶ בתנאים אלו, נשחק גם החוסן הלאומי של ישראל ויכולתה לשקם את עצמה כחברה דמוקרטית שואפת חיים נחלשת.

6. במכתבך לראש עיריית גבעתיים, בעקבות החלטתו להשבית אתרי בנייה ולצמצם נוכחות עובדים ערבים בעירו, כתבת כי "החלטות מעין אלו מרסקות את מרקם החיים המשותפים במדינה. הן פוגעות לא רק בפרנסתם של אותם עובדים, אלא בעיקר בכבודם ובזכותם החוקתית לשוויון.⁷" מילים נכוחות. אך לא די בהן.

7. אנו במכון זולת סבורים כי השכיחות הגוברת של ביטויי ההסתה והאלימות ונזקיהם הנרחבים מחייבים צעדים חריפים ומהירים, על מנת לסמן מחדש את גבולות השיח הלגיטימי ולמנוע הקצנה נוספת. היכולת לקיים חברה שוויונית ובריאה כאן תלויה בכך שנפסיק "להרעיל את הבאר" בביטויים מסיתים ואלימים הפוגעים במרקם החברתי ובביטחון האזרחים.

8. על כן, אנו פונים אליך בבקשה כי:

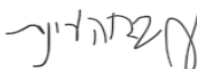
א. תפעל לתיקונו של הקוד האתי לראשי הרשויות המקומיות (2010), כך שיכלול איסור מפורש על ביטויים המסיתים לאלימות ולגזענות.

ב. תקדם, יחד עם יו"ר מרכז השלטון המקומי (המכותב למכתב זה), את הטמעתו של הקוד האתי ברשויות המקומיות.

ג. תפעל להקמת ועדת אתיקה במשרד הפנים שתפקד על אכיפת כללי האתיקה ותוסמך להטיל סנקציות על נבחרים הרשויות, בדומה לוועדת האתיקה של הכנסת.

ד. לתשובתך הדחופה אודה.

בברכה,
עינת עובדיה
מנכ"לית מכון זולת

העתק:

מר חיים ביבס

יו"ר מרכז השלטון המקומי

haim-bibas@modiin.muni.il

⁶ מגמות ביחסי יהודים וערבים בישראל בעקבות מלחמת חרבות ברזל, מכון אקורד (נובמבר 2023) (להלן: סקר אקורד).
⁷ שר הפנים, משה ארבל, נזף בראש עיריית גבעתיים, רן קוניק, בעקבות אמירתו. ר' סוניה גורודיסקי, [שר הפנים לראש עיריית גבעתיים: "צמצום נוכחות עובדים ערבים - לשחק לידי אויבנו"](#) ישראל היום (27.10.2023)